

СЛАВИСТИЧКО ДРУШТВО СРБИЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

СЛАВИСТИКА

SERBIAN ASSOCIATION FOR SLAVIC STUDIES
UNIVERSITY OF BELGRADE FACULTY OF PHILOLOGY

SLAVIC STUDIES

Покренут 1997. године

Главни уредници:

Од 1. до 15. књиге др Богољуб Станковић (оснивач часописа)

Од 16. до 20. књиге др Петар Буњак

Од 21. књиге др Људмила Поповић

Уређивачки одбор:

Др Дејан Ајдачић (Гдањск), др Ирина Антанасијевић, др Адриан Баренцен
(Амстердам), др Марта Бјелетић, др Петар Буњак, др Андриј Даниленко
(Њујорк), др Рајна Драгићевић, др Андреа Желе (Љубљана), др Јелена Иванова
(Санкт Петербург), др Ксенија Кончаревић, др Александра Корда-Петровић,
др Јаромир Линда, др Биљана Марић, др Михаел Мозер (Беч),
др Мотоки Нوماћи (Сапоро), др Борис Норман (Минск),
др Руселина Ницолова (Софија), др Иво Поспишил (Брно),
др Вучина Раичевић, др Каролина Скварска (Праг),
др Марија Стефановић, др Бранко Тошовић (Грац),
дописни члан НАНУ Анатолиј Захњитко (Кијев),
дописни члан АНУРС др Срето Танасић,
академик САНУ Предраг Пипер

Главни уредник
др ЉУДМИЛА ПОПОВИЋ

Секретар редакције
мр Срђан Петровић

ISSN 1450-5061

UDC 811.16+821.16

Славистика

књ. XXIII, св. 2

www.slavistickodrustvo.org.rs/slavistika

Београд 2019

XVII МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА ОНОМАСТИКА ПОВОЛЖЈА*

(Институт за хуманистичке науке Новгородског државног
универзитета „Јарослав Мудри”, Велики Новгород, Антоново,
17–20. септембар 2019)

Хронику о Конференцији започећемо кратким историјатом. Наиме, већ дуги низ година конференција о којој је реч представља један од највећих (ако не и највећи) догађај за руске ономастичаре, и не само њих. Први скуп са овим називом одржан је у Уљановску, септембра 1967. године, заслугом једног од највећих совјетских ономастичара, Владимира Андрејевича Никонова. Од тада па до 1974. године одржане су још четири конференције – у Горком, Уфи, Пензи и Саранску. Затим је била петнаестогодишња пауза, након које је конференција одржана у Волгограду. Ова, шеста конференција *Ономастика Поволжја*, била је посвећена њеном оснивачу, поменутом В. А. Никонову, преминулом 1988. Волгоград је био домаћин и наредна три ова научна скупа (1995, 1998, 2002). Од 2006. године конференције се одржавају како је било у почетку и замишљено: једном у две године, у разним градовима Поволжја. Истина, има и изузетака, када се она организује и након паузе од само годину дана. То је био случај 2017. године, када је прослављена педесетогодишњица од дана одржавања прве конференције. Како стоје ствари, биће одржана и у септембру 2020. године (у Костроми), овај пут, сагласно ономе што је експлицитно и казано на отварању – зато што постоји велика могућност да буде финансирана.

На конференцији у Великом Новгороду¹ учествовали су истраживачи из 11 земаља (Азербејџан, Белорусија, Украјина, Србија, Словенија, Доњецка Народна Република, Алжир, Турска, Пољска, Придњестровска Молдавска Република и Казахстан). Свакако, највише је било учесника из саме Русије – из 33 региона ове земље. Организатори Конференције били су: Министарство науке и високог образовања Руске Федерације, Новгородски хуманистички институт *Јарослав Мудри* и Волгоградски државни социјално-педагошки универзитет. Припремљена је и одржана уз финансијску подршку Руског фонда фундаменталних истраживања, у просторијама поменутог Института *Јарослав Мудри* који се, пак, налази поред манастирског комплекса *Антоново*. У библиотеци Института за учеснике Конференције била је организована и изложба издања из области ономастике.

* Прилог је настао у оквиру пројекта *Лингвистичка истраживања савременог српског језика и израда Речника српскохрватског књижевног и народног језика*, бр. 178009, који у целини финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

¹ Велики Новгород не припада Поволжју непосредно, али посредна веза постоји. Мислимо да нема потребе објашњавати ову везу у овако кратком прилогу. Корисно је, међутим, знати, да је она објашњена у Предговору Зборника материјала Конференције припремљеног пре почетка исте и дељеног учесницима приликом регистрације. Зборник има тврд повез, 558 стр. и подељен је на осам целина. Главни и одговорни уредник је Валериј Леонидович Васиљев, професор Филолошке катедре Института који је био и главни домаћин Конференције. Како смо сазнали на вечери од младих руских ономастичара, за оне који почињу да се баве ономастиком у Русији зборници са конференција *Ономастика Поволжја* – представљају основну литературу.

Први дан конференције започет је отварањем, након чега су одржана два пленарна заседања, између којих је била пауза за ручак. Увече су се учесници скупчили на свечаној вечери. Даљи рад настављен је следећег дана и био је организован по секцијама: 1. Историјско-етимолошки аспекти регионалне топонимије; 2. Извори и методе истраживања топонимије и микротопонимије; 3. Градски ономастички простор; 4. Проблеми антропонимије; 5. Теорија и методе ономастичких истраживања; 6. Аспекти ономастичке периферије и 7. Књижевна и фолклорна ономастика. На завршном заседању, 20. септембра, учесници су, између осталог, донели и резолуцију XVII Међународне научне конференције „Ономастика Поволжја”.

На отварању и првом пленарном заседању био је присутан највећи број учесника, око стотину. Набројаћемо излагаче на пленарним заседањима и називе (или преводе назива) њихових реферата: Василиј Иванович Супрун (Волгоград), један од главних организатора не само ове, већ и многих ранијих конференција, први је изложио свој реферат под називом „Функциональная и ассоциативная ономастика”. Људмила Алексејевна Климова (Арзамас) говорила је о микротопонимији са аспекта семантичке пројекције. Левушкина Ружица из Београда изложила је реферат: „Православный ономастикон в сербском языке и сербской лингвистике (пути дальнейших исследований)”. Ирина Васиљевна Крјукова (Волгоград) говорила је о конотативној ергонимији. Коначно, последња је на првом пленарном заседању наступила Марина Васиљевна Голомидова из Јекатеринбурга. Назив њеног реферата био је „Именование городских топографических объектов и проблемы экспертизы новых названий”.

И на другом пленарном заседању било је пет излагача. Једна од њих била је Ирма Ивановна Мулонен из Петрозаводска (Карелија), дописни члан Руске академије наука (од 2019) и лауреат награде заслужног научног радника (2018). Она је изложила реферат под називом: „Большие дворы – новгородское наследие в ойконимии Карелии”. Ана Михајловна Мезенко из Витебска (Белорусија) представила је тему: „Эмотивность как составляющая номинации внутриселенческих линейных объектов”. Домаћин, већ поменути В. Л. Васиљев, представио је реферат урађен у коауторству са Нином Николајевном Вихровом, такође из Великог Новгорода: „Формирование топонимических микросистем (на материале гидронимии исторических новгородско-псковских земель)”. Александар Константинович Шапошников из Москве говорио је о раној словенској етнонимији.

Један од најпознатијих руских ономастичара, ГенADIје Филипович Коваљов, шеф Катедре словенске филологије Вороњешког државног универзитета и руководилац Вороњешке ономастичке школе – водио је секцију „Литературная и фольклорная ономастика”. Његов реферат био је: „Как понимать автобиографизм в литературной ономастике”. На Конференцији су учествовали и неки његови ученици: доцент Борисогљебске филијале Вороњешког државног универзитета, Људмила Николајевна Верхових, затим Сергеј Александрович Попов, који је говорио о Вороњешкој топонимији са аспекта лексикографије, магистрантка Дарја Николајевна Гальцова коју су заинтересовали хидроними неких села Вороњешке области и други.

Посебан реферат – о коме су учесници обавештени и на отварању – био је посвећен једној од највећих теоретичара ономастике као посебне дисциплине, Александри Васиљевној Суперанској (1929–2013). О „страницама из њеног живота и стваралаштва” говорила је Наталија Владимировна Васиљева из Москве, на секцији „Теорија и методе ономастичких истраживања”.

На Конференцији је потврђено да актуелност антропонимије и топонимије не јењава. Исто важи за историјско-етимолошке аспекте регионалне топонимије и

микротопонимије. Јављају се, међутим, и нова интересовања, нарочито из области градског ономастичког пространства и ономастичке периферије. Да преведемо само неке називе реферата као илустрацију потоњег: Комуникативни потенцијал самарских ивентонима²; Ктематоним у рекламном тексту (на материјалу назива сатова руске производње)³; Дечија ергоурбонимија: руско-кинеске паралеле⁴; Катојконими у совјетској новинској реторици од 1918–1960. године⁵; Лингвокултуролошки аспект бурјатских генонима⁶ итд.

На затварању Конференције, поред осталог, истакнута је жеља да се о њој напишу хронике у разним часописима, руским и иностраним, те овом својом кратком хроником не само да обавештавамо српску научну јавност о Конференцији, већ испуњавамо и жељу њених организатора и учесника.

Ружица Левушкина
Институт за српски језик
Српска академија наука и уметности
ruzica.bajic@isj.sanu.ac.rs

² Реферат Татјане Павловне Романове из Самаре.

³ Реферат колега из Бјелостока (Пољска): Божене Болеста Вроне и Јануша Врона.

⁴ Коауторски реферат колеге из Јекатеринбурга (Сергеја Олговича Горјајева) и Кинескиње из града Тунљао – Бај Шањшањ.

⁵ Аутор: Марија Вјачеславовна Ахметова (Москва).

⁶ Аутор: Викторија Иљинична Семјонова (Иркутск).